

UPĪTES BIBLIOTĒKAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS

2026.–2030. GADAM

I. Vispārīgais raksturojums un vīzija

Upītes bibliotēka ir Nemateriālās kultūras mantojuma centra “Upīte” (NKMC “Upīte”) struktūrvienība. Tā darbojas ciešā mijiedarbībā ar NKMC “Upīte” kultūras procesiem un Ontona Slišana muzejisko mantojumu, nodrošinot Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma un vietējās kopienas tradīciju saglabāšanu, pētniecību un popularizēšanu.

Bibliotēkas vīzija: Mūsdienīgs, atvērts un tehnoloģiski attīstīts izglītības, informācijas un kultūras centrs, kas kalpo par Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma un latgaliešu rakstu valodas saglabāšanas, izpētes un digitalizācijas cietoksni.

II. Attīstības virzieni un galvenie uzdevumi

1. Latgaliešu valodas un literatūras krājuma attīstība

- **Mērķtiecīga krājuma komplektēšana:** Nodrošināt visu latgaliski izdoto grāmatu, periodikas, pētījumu un audiovizuālo materiālu mērķtiecīgu apzināšanu, iegādi un uzskaiti.
- **Kolekcijas pieejamība:** Izveidot atsevišķi izdalītu, brīvi pieejamu un strukturētu Latgaliešu literatūras un novadpētniecības fondu.
- **Kultūras un izglītības pasākumi:** Organizēt latgaliski rakstīto grāmatu atvēršanas svētkus, tikšanās ar Latgales rakstniekiem un dzejniekiem, kā arī lasīšanas veicināšanas aktivitātes bērniem un jauniešiem latgaliešu rakstu valodā.

2. Ontona Slišana mantojuma digitalizācija un publiskošana

- **Literārā mantojuma digitalizācija:** Veikt sistemātisku folklorista, dzejnieka un novadpētnieka Ontona Slišana publicēto grāmatu, manuskriptu un nepublicēto rakstu skenēšanu un digitālo apstrādi atbilstoši valsts nozares standartiem.
- **Digitālā arhīva un brīvpieejas nodrošināšana:** Sadarbībā ar Ontona Slišana muzeju un NKMC “Upīte” izveidot un uzturēt brīvi pieejamu digitālo kolekciju, publicējot digitalizētās grāmatas tiešsaistē (bibliotēkas datubāzēs un vietējos/reģionālajos digitālajos resursos).
- **Integrācija muzeja un centra procesos:** Izmantot digitalizētos materiālus pētniecībā,

muzejizglītības programmās, kā arī reģionālo kultūras pasākumu satura bagātināšanā.

3. Tehnoloģiskā modernizācija un digitālie pakalpojumi

- **IKT infrastruktūra:** Atjaunot datortehniku un programmatūru, nodrošinot kvalitatīvu bezmaksas interneta piekļuvi, kā arī specializētas iekārtas (skenerus un datu uzglabāšanas risinājumus) digitalizācijas darbu veikšanai.
- **Lietotāju digitālās prasmes:** Sniegt konsultatīvo un praktisko atbalstu vietējai kopienai valsts un pašvaldību e-pakalpojumu izmantošanā un digitālās rakstpratības pilnveidē.

4. Kopienas centrs, sadarbība un starpinstitucionālā mijiedarbība

- **Sinergija ar NKMC “Upīte” un Ontona Slišana muzeju:** Īstenot kopīgus novadpētniecības pētījumus, izstādes, folkloras un nemateriālā mantojuma saglabāšanas projektus.
- **Starpbibliotēku sadarbība:** Aktīvi darboties Balvu novada un reģiona bibliotēku tīklā, piedalīties kopkatalogu veidošanā un starpbibliotēku abonementa (SBA) sistēmā.

III. Rīcības plāns un sagaidāmie rezultāti (2026.–2030.)

Joma / Virziens	Plānotās darbības / Pasākumi	Sagaidāmais rezultāts	Izpildes termiņš
Latgaliešu literatūra	Latgaliski izdoto grāmatu pilnīgas kolekcijas komplektēšana un jaunieguvumu apstrāde.	Pilnībā apzināts un regulāri papildināts Latgaliešu grāmatu krājums Upītē.	2026.–2030. (Pastāvīgi)
Digitalizācija	Ontona Slišana grāmatu un rokrakstu skenēšana, apstrāde un publicēšana tiešsaistē.	Digitalizētas un publiski pieejamas visas O. Slišana izdotās grāmatas un nozīmīgākie manuskripti.	2026.–2028.
Infrastruktūra	Digitalizācijas	Modernizēta darba	2026.–2027.

Joma / Virziens	Plānotās darbības / Pasākumi	Sagaidāmais rezultāts	Izpildes termiņš
	aprīkojuma un lietotāju datortehnikas atjaunošana.	stacija digitalizācijai un uzlaboti IT pakalpojumi apmeklētājiem.	
Kultūrizglītība	Pasākumu cikli par latgaliešu rakstu valodu, novadpētniecību un O. Slišana mantojumu.	Rīkoti ikgadēji lasījumi, izstādes un izglītojošas nodarbības vietējai kopienai un skolu jaunatnei.	2026.–2030. (Ikgadēji)

IV. Finansējums un izpildes kontrole

Attīstības plāna īstenošana tiek finansēta no Balvu novada pašvaldības budžeta līdzekļiem, piesaistot Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF), Eiropas Savienības fondu un citu projektu finansējumu.

Plāna izpildi pārrauga un reizi gadā atskaiti Nemateriālās kultūras mantojuma centra “Upīte” vadībai un Balvu novada Domei iesniedz Upītes bibliotēkas vadītājs.